

COMPORTAMENTUL CONSUMATORILOR DE FRUCTE IN REGIUNEA DE NE A ROMANIEI

P. POPA¹

¹USAMV Iași

telefon (fax): 0232 219080

In research on orchards sustainability, the focus on household food and fruits consumption is relatively new yet very important. The relation of sustainability to the area of consumption was first stressed in Agenda 21, where it is said that unsustainable consumption and some production patterns are the main cause for global environmental deterioration.

The paper is dedicated to elaboration and theoretic substantiation of the modelation concept of the buying and consumption behavior and to the investigation decisional process of buying and consumption particularities of the behavior types in conditions of transition from a monopolistic economy to a functional market economy, based on the modern marketing principles and suggests new strategies of mark rises. At the basis of study is the methodological principle of the complex and systematic approach of the contemporary economic concepts, that allowed the investigation the buying and consumption behavior at the level of Romania's population and the assemblage of a theory and methodology to allow the firms the prevision of the future results depend in the consumption behavior demonstrated.

In order to achieve the proposal objectives, a distinct importance is given to the stages of buying decisional process, the main factors influencing this process and modalities which the marketing mix can change the consumption behavior. The results of the research have a conceptual, methodological and operational aspect and they can be useful while elaborating the marketing and dicing firms as well as the firms that intend a future development on the Romanian marketing and the elaboration of the state macroeconomical policy regarding the sate exploiters and in the research and instruction process contributing to the thoroughgoing study and the development of the marketing practice and theory.

The household consumption behavior across households that differ in the level of self-sufficiency relative to the production/purchase of fruits and vegetables. There is a significant difference in consumption patterns for different households with different levels of self-sufficiency. Households that purchase but do not produce fruits and vegetables exhibit a notably more market-oriented price responsive behavior. The consumption decisions of households that produce fruits and vegetables, but do not purchase them, are influenced more heavily by implicit income effects than by implicit price effects.

The results show that supply, price and demand for fruits have significant connections with their status in the previous production cycle. The price of substitute products has a significant influence on fruits price but has no obvious influence on supply and demand. However, imports have a

significant negative impact on the domestic fruits market. Meanwhile, export and processing have no positive influences on the increase of the aggregate demand for fruits. In addition, the increase of fruits supply does not necessarily lead to a fall in price.

Key words: NE Region, consumer s behaviour, sustainability, costs elasticity, incomes

În cercetarea sustenabilității livezilor pomicele, ne-am focalizat pe consumul de hrană și fructe din cadrul gospodăriilor populație de gospodărie care deși nu este relativ nou este încă foarte important. Legătura dintre sustenabilitate și suprafața de consum a fost mai întâi reliefat în Agenda 21, unde s-a spus că un consum nesustenabil și unele modele de producție sunt cauzele principale pentru deteriorare globală a mediului.

MATERIAL ȘI METODĂ

Lucrarea este dedicată elaborării unei baze teoretice a concept de modelare a comportamentului de consum și a procesului decizional de cumpărare.

Rațiunea însăși a existenței unui sistem de marketing este de a satisface consumatorul final. Obținerea satisfacției este sensul efortului depus începând de la cultivarea plantelor și ajungând până la comercializarea fructelor și conserve de fructe în magazine. Actul de cumpărare recompensează, într-un fel sau altul, toți participanții la realizarea acestei satisfacții; ceea ce este foarte important, însă, este alegerea consumatorului, din care decurg o serie de consecințe pentru întregul sistem agroalimentar (2).

Modificările cantitative și calitative ale cererii de consum în funcție de venit pot fi evidențiate prin analiza a doi coeficienți distincți, care exprimă separat modificarea cererii de consum pe seama cantității și pe seama calității.

La produsele de primă necesitate creșterea cererii de consum are loc de la un anumit nivel al veniturilor, mai ales pe seama calității, fără a exista o legătură liniară între creșterea venitului și a cererii de consum.

Comparativ cu veniturile reale ale familiilor de salariați din România, în 2006 cererea de consum alimentară a fost elastică și descrescătoare inelastică în anii următori (tab. 1). Mărima absolută a cheltuielilor de consum depinzând atât de volumul venitului, cât și de rata consumului.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Tabelul 1

Elasticitatea cheltuielilor reale cu alimentația în funcție de veniturile reale la familiile de salariați din România - %, anul de bază = 2006

Specificare	2004	2005	2006	Dinamică 2006 față de 2004 (+/-%)
Dinamica cheltuielilor reale cu alimentația	78,97	78,54	77,85	-1,42
Dinamica veniturilor reale	86,56	86,62	78,6	-9,20
Coeficient de; elasticitate	1,21	0,93	0,87	-28,10

La familiile de țărani, în 2006 față de 2004, veniturile reale medii lunare pe o persoană au scăzut cu 9,20 %, deși veniturile nominale au crescut. Elasticitatea cererii solvabile pentru produsele agroalimentare în funcție de venituri, la familiile de țărani, a fost influențată evident de creșterea puternică a consumului din surse proprii. La familiile de țărani din România, la produsele care sunt cumpărate în mod obișnuit de pe piață, elasticitatea cererii de consum a fost descrescător inelastică (tab. 2).

Tabelul 2

Elasticitatea cheltuielilor reale cu alimentația în funcție de veniturile bănești reale la familiile de țărani din România - % anul de bază = 2006

Specificare	2004	2005	2006	Dinamică 2006 față de 2004 (+/-%)
Dinamica cheltuielilor reale cu alimentația	78,97	78,54	77,85	-1,42
Dinamica veniturilor bănești reale	85,56	68,97	64,437	-24,68
Coeficient de elasticitate	0,64	0,59	0,49	-23,60

Date prelucrate după anuarul statistic -2006

Prin studierea comportamentului consumatorului specialiștii de marketing încearcă să deslușească mecanismul de acțiune al cumpărătorilor și să identifice care sunt factorii ce le influențează alegerea. Înțelegerea comportamentului consumatorului constituie o sarcină extrem de complexă a marketingului.

Producerea fructelor se recomandă să fie organizată în așa mod încât ea să asigure, uniform, pe parcursul întregului an, populația țării reieșind din raportul de 90-120 kg pe cap de locuitor. În afară de aceasta, este necesar de a lua în considerație capacitatea întreprinderilor de prelucrare care livrează producție pentru piața internă și pentru export.

Tabelul 3

Consumul de fructe și produse agroalimentare pe locuitor, în România, comparativ cu media UE -Kg/ persoană

Grupa de produse	România				UE				(+/- %) Romani a față de UE 2007
	2002	2003	2007	(+/- %) 2007 față de 2002	2002	2003	2007	(+/- %) 2007 față de 2002	
Fructe și produse din fructe	45,4	59,6	35,74	-21,27753	116	119,5	123,1	6,09	-87,32
Cereale și produse din cereale (în echivalent făina), (kg/pers.)	169,8	162,2	166,7	-1,825677	117,4	120,9	123,5	5,1989	43,20
Cartofi, (kg/pers.)	90,1	95,4	96,8	7,436182	76	78,28	77,4	1,8421	19,40
Legume și produse din legume (kg/pers.)	147,7	177,7	134,3	-9,072444	120	123,6	127,3	6,09	6,99
Zahar și produse din zahar	23,5	24,3	23	-2,12766	40,4	41,61	42,86	6,09	-19,86
Vin și produse din vin, (litri/pers.)	27	23,1	23,2	-14,07407	33,8	34,81	35,86	6,09	-12,66
Carne și produse din carne (carne proaspătă)	54,3	60,3	52,4	-3,498079	91,7	94,45	97,28	6,09	-44,88
Lapte și produse din lapte	215	225	193	-10,23256	253,5	261,1	254,5	0,3945	-61,50
Ouă (bucati/pers.)	238	239	208	-12,60504	12,7	13,08	13,47	6,09	194,53
Pește și produse din pește (kg/pers.)	3,2	3,5	2,6	-18,75	26,3	27,09	27,9	6,09	-25,30

Consumul de fructe se situează la aproximativ jumătate din consumul mediu înregistrat în UE, iar consumul de legume diferă nesemnificativ.

Producția pomicolă înregistrează, datorită mai ales condițiilor climaterice dar și a managementului neperformant, oscilații semnificative, de la o perioadă la alta, de la un secol la altul. Asemenea fenomene negative sunt accentuate și de gradul ridicat de perisabilitate, a multor specii și soiuri de legume și fructe. În aceste condiții, apar provocări pentru găsirea și fundamentarea unor măsuri care să asigure continuitatea fluxului de produse către piață, pentru a se evita excesele fluctuațiilor de prețuri care, în ultimă instanță, afectează veniturile producătorilor și generează confuzii, nesiguranță printre consumatori.

Tabelul 4

Cantități de legume și fructe cumpărate și consumate în cadrul Regiunii de NE a României, pe categorii sociale ale populației, (medii lunare pe o persoană)

Categoria de produse	Cantități consumate (kg./loc)	Cantități cumpărate (kg./loc)	Ponderea cumpărarilor în total consum (%)	Ponderea autoconsumului în total consum (%)
Fructe				
- total gospodării	2,368	1,444	60,98	39,02
- gospodării din mediul urban	2,125	2,122	99,86	0,14
- gospodării din mediul rural	1,708	0,708	41,45	58,55
Legume și conserve din legume, în echivalent legume proaspete				
- total gospodării	7,595	4,209	55,42	44,58
- gospodării din mediul urban	7,607	5,604	73,67	26,33
- gospodării din mediul rural	7,589	2,707	35,67	64,33

În țara noastră, mărimea autoconsumului de produse alimentare este semnificativă, datorită ponderii ridicate a populației rurale (45,5% în 1991), cât și efectelor Legii nr. 18/1991- legea fondului funciar, prin care o bună parte a populației urbane a primit în proprietate teren agricol.

În ceea ce privește consumul alimentar, nutriționiștii consideră că un regim alimentar normocaloric se situează la aproximativ 3000 calorii zilnic și 100 grame proteină, din care 50 grame proteină de origine animală și 50 grame proteină de origine vegetală.

Participarea diferitelor grupe de produse agroalimentare la acoperirea nevoilor fiziologice de consum alimentar al unui individ reprezintă o problemă controversată. În literatura de specialitate este avansată următoarea structură, având ca reper valoarea energetică: lapte și derivate – 15%; carne și pește – 8%; ouă – 2%; zahăr și produse zaharoase – 8%; grăsimi – 12%; cereale și leguminoase uscate – 40%; legume și fructe – 15%.

Tabelul 5

Evoluția consumului mediu anual de fructe pe locuitor în Regiunea de NE

Specificare	1985	1990	1991	1992	2005	2006	2007	(+/- % 2007 față de 1985)
Fructe total, din care:	68,2	56,3	54,2	44,2	41,1	37,1	35,7	-47,65
Mere	30	29,2	29,8	21,2	18,6	17,3	16,6	-44,67
Pere	3,9	4	2,3	2,5	3,3	3,2	3,2	-17,95
Prune	24	13,5	16,4	13,6	10,3	9,2	8,7	-63,75
Caise	1,9	1,6	1	1,6	2	1,3	1,5	-21,05
Piersici	2,8	2,6	1,7	1,5	2,5	1,9	1,5	-46,43
Cireșe și vișine	3,9	4,3	2,3	2,9	3	3	3,1	-20,51
Alte fructe	1,7	1,1	0,7	0,9	1,4	1,2	1,1	-35,29

CONCLUZII

Analiza consumului pe produse, în anul 2007, pune în evidență următoarele:

- ponderea autoconsumului la fructe și legume este deosebit de ridicată în mediul rural, dar are niveluri semnificative și în mediul urban, ca urmare a suprafețelor arendate de teren sau care le administrează în mediu rural;
- gospodăriile din mediul rural consumă din producția proprie, astfel ca instabilitatea producției determină fluctuații în consum;
- ponderea ridicată a autoconsumului în consumul total indică un grad redus de dezvoltare și organizare a pieței produselor agroalimentare, asociat, de regula, cu un standard de viață al populației de nivel scăzut.

Reducerea drastică a consumului în ultimul deceniu și jumătate are loc și ca urmare a faptului că suprafața plantațiilor cu vii și pomi a scăzut dramatic, multe din acestea fiind transformate de către noii proprietari, fără bani și fără știință, în lemne de foc sau chiar au devenit terenuri abandonate.

În aceste sens, este necesară creșterea cantității de fructe pe locuitor, dar și modificarea structurii plantațiilor pomicole, prin creșterea ponderii unor specii deficitare: cireș, vișin, cais, piersic, nuc, căpșun și arbuști fructiferi. Datorită acestui fapt, apar goluri în consum în anumite perioade ale anului. În România, cea mai mare parte a consumului de fructe, pe specii se realizează în stare proaspătă

BIBLIOGRAFIE

1. Cătoi, I., 1982 - *Câteva considerații privind evaluarea modelelor multifactoriale de previziune*. Revista "Teorie și practică economică" nr. București.
2. Chiran, A. și colab., 1993 - *Aspecte privind cererea de consum și consumul pentru produsele agroalimentare în condițiile trecerii spre economia de piață*. Lucrări Științifice U.S.A.B. Timișoara, vol. XXVII, partea a III-a Agronomie.
3. Chiran, A. și colab., 1996 - *Unele considerații privind piața fructelor în condițiile Stațiunii de Cercetări Pomicole Iași*. Cercetări Agronomice în Moldova, vol. 1-2, Iași.